

HO 23 Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus

Työelämäpainotteiset perusopetusjärjestelyt. JOPO. TEPPO.

1) Tiivistelmä

Selkeytetään lainsäädännössä joustavan perusopetuksen (JOPO) ja työelämäpainotteisen perusopetuksen (TEPPO) käsitteitä, päätöksentekoa ja rahoitusta. Rahoituksen osalta kyseessä olisi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain uudistaminen ja nykyisen määrärahatason nostaminen.

2) Johdanto ja tausta

Työelämäpainotteisen perusopetuksen lainsäädäntö on jäänyt ajastaan jälkeen. Useat kunnat ovat kehittäneet perinteistä joustavaa perusopetusta (JOPO) kohti työelämäpainotteista perusopetusta (TEPPO-opetusta), jossa opiskelu ei tapahdu pelkästään omassa pienryhmässä. TEPPO-opetuksesta ei kuitenkaan tällä hetkellä ole tarkentavia säännöksiä eikä siitä saa JOPO:n kaltaista lisärahoitusta.

Joustava perusopetus

Perusopetusasetuksen (852/1998) 9 a §:n 1 momentin mukaan joustavan perusopetuksen toiminnan (jälj. JOPO) tavoitteena on vähentää perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäistä syrjäytymistä. Pykälän 2 momentin mukaan joustavan perusopetuksen toiminnalla tarkoitetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan järjestettävää opetusta ja oppimisen ja kasvun tukea. Opetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen.

Asetuksen 9 b §:n 1 momentin mukaan joustavan perusopetuksen toimintaan voidaan ottaa perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien oppilas. Poikkeuksellisesti joustavan perusopetuksen toimintaan voidaan ottaa myös perusopetuslain 17 §:n 2 momentissa säädettyä erityisopetusta saava oppilas, mikäli oppilas kykenee noudattamaan joustavan perusopetuksen toiminnassa käytettävää opetussuunnitelmaa ja järjestelyä voidaan kokonaisuutena pitää oppilaan edun mukaisena. Pykälän 2 momentin mukaan oppilas valitaan joustavan perusopetuksen toimintaan oppilaan tai hänen huoltajiensa tekemän hakemuksen perusteella. Opetuksen järjestäjä päättää oppilasvalinnan perusteista ja valintamenettelystä. Otettaessa oppilaita joustavan perusopetuksen toimintaan heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan opettajan lisäksi JOPO:n osallistuu nuorten sosiaalisen kasvun tukemiseen, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä muuhun tuki- ja neuvontatyöhön perehtyneet, opetuksen järjestäjän nimeämä ammattilainen.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain (1705/2009) 11 §:n 4 momentin mukaan sen lisäksi, mitä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa säädetään perusopetuksen valtionosuudesta, kunnalle, kuntayhtymälle ja yksityiselle opetuksen järjestäjälle voidaan myöntää joustavan perusopetuksen toiminnasta aiheutuviin lisäkustannuksiin euromäärä, joka saadaan, kun joustavan perusopetuksen toimintaan osallistuvien oppilaiden määrä kerrotaan mainittua toimintaa varten oppilasta kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

Lain 29 §:n 5 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa vuosittain 2 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitetun joustavan perusopetuksen yksikköhinnan valtion talousarvion rajoissa.

Joustavan perusopetuksen rahoitus on siis lisärahoitusta peruspalvelujen valtionosuuteen nähden.

Joustavassa perusopetuksessa on opiskellut syyskuussa 2022 noin 2000 oppilasta.

Työelämäpainotteinen perusopetus

Opetus- ja kulttuuriministeriön saamien tietojen mukaan osassa kuntia on toteutettu työelämäpainotteista ns. TEPPO-opetusta, joka tapahtuu pääosin oppilaan omassa koulussa ja yleisopetuksen kotiluokassa. TEPPO-oppilaiden opinnoissa vuorottelevat työssäoppimisjaksot työpaikoilla sekä opetus koululla. Työssäoppimisjaksoja on noin 5–7 viikkoa kouluvuoden aikana, ja muun ajan TEPPO-oppilas opiskelee omassa lähikoulussaan omassa luokassaan ja suorittaa perusopetuksen oppimäärää opetussuunnitelman mukaisesti.

TEPPO-oppilaiden tarkkaa määrää ei ole tiedossa, koska opetusmuodosta tai sen rahoituksesta ei ole säädetty erikseen.

Opetusmuotojen erot tiivistetysti

JOPO:ssa opetus tapahtuu siis pienryhmässä, johon haetaan, ja JOPO:a koskee oma opetussuunnitelma. JOPO:ssa korostuu monialainen yhteistyö, oppilaalle annettava tuki ja neuvonta.

TEPPO:ssa oppilas on osa yleisopetuksen ryhmää ja opetus etenee tavallisen opetussuunnitelman mukaan. TEPPO-oppilaiden opinnoissa vuorottelevat työssäoppimisjaksot työpaikoilla sekä opetus koululla. TEPPO-opetukseen kuuluu enemmän oppilaanohjausta kuin tavalliseen opetukseen.

3) Tavoitteet ja saavutettavat hyödyt

Tuetaan perusopetuksen päättövaihetta ja perusopetuksen oppimäärän suorittamisen loppuunsaattamista uudistamalla työelämäpainotteista perusopetusta. Vähennetään koulupudokkuutta ja tuetaan syrjäytymisvaarassa olevia oppilaita.

Lisäämällä TEPPO-opetus perusopetuslakiin vahvistetaan toiminnallisten opetusmuotojen vaihtoehtoja, laajennetaan erilaisia oppimisympäristöjä ja yhteyksiä työelämään. TEPPO-opetukseen osallistuminen omassa lähikoulussa mahdollistaisi työelämäpainotteisen perusopetuksen nykyistä laajemmalle oppilasmäärälle.

4) Keinot perusteluineen

Lisätään perusopetuslakiin ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin TEPPO-opetus sekä siihen liittyvät menettely- ja rahoitussäännökset. Selkeytetään vastaavilta osin JOPO-opetuksen säännöksiä.

Rahoituksen osalta kyseessä olisi OKM rahoituslain 29 §:n 5 momentin uudistaminen ja nykyisen määrärahatason nostaminen.

Lisäksi opetussuunnitelmien perusteita ja opetusmuotoja koskevaa rahoituksen tiedonkeruuta olisi uudistettava.

5) Vaikutukset

Entistä useampi oppilas suorittaa perusopetuksen oppimäärän loppuun. Oppilaat löytävät paremmin oman opintopolun toiselle asteelle ja työelämää kohden.

6) Kokonaiskustannukset, valtion rahoitus (hallituskauden aikana ja vuosittain)

Nykyistä määrärahatasoa voitaisiin nostaa esimerkiksi kahdella miljoonalla eurolla. Määrällä rahoitettaisiin aikaisemmin JOPO-rahoituksen ulkopuolelle jääneitä TEPPO-oppilaita. Määrällä saataisiin rahoitettua JOPO:n yksikköhinnalla noin 700 oppilasta lisää.

2024	2025	2026	2027
+2 000	+2 000	+2 000	+2 000

7) Yhteyshenkilöt ja yhteystiedot (puhelin, sp-osoite)

Ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen, puh. +358 295 330 258, eeva-riitta.pirhonen@gov.fi

8) Muut valmisteluun osallistuneet ministeriöt ja tahot

-